
Styrk Familiens Trivsel

Midtvejsanalyser

Faglig rapport fra Psykologisk Institut Nr. 1

Marts, 2024

Tea Trillingsgaard, Hanne Nørr Fentz og Frederik Godt Hansen

Data om rapporten

Titel	Styrk Familiens Trivsel
Undertitel	Midtvejsanalyser
Forfatter(e)	Tea Trillingsgaard, Hanne Nørr Fentz og Frederik Godt Hansen
Afdeling	Psykologisk Institut
Udgiver	Aarhus Universitet
URL	https://psy.au.dk/forskning/forskningsprojekter/vores-parforhold
Udgivelsesår	Marts 2024
Finansiel støtte	Samfonden
Bedes citeret	Trillingsgaard, T, Fentz, H. N, & Hansen, F.G. (2024). Styrk Familiens Trivsel. Midtvejsanalyser. Rapport nr. 1. Psykologisk Institut, Aarhus Universitet.

Introduktion

Formål: Formålet med initiativet er at udvikle en bæredygtig og skalerbar strategi til at styrke trivslen i danske familier. Strategien indeholder forebyggende og mere målrettede indsatser af forskellig intensitet til samboende forældrepar med mange konflikter og/eller lav trivsel samt risiko for skilsmisse. En skalerbar strategi til at forebygge og nedbringe konflikt i børnefamilier er endnu ikke afprøvet herhjemme eller internationalt. Potentialet for – i dansk og international sammenhæng – at skabe banebrydende resultater i praksis og forskning er derfor betydeligt.

Initiativet Styrk Familiens Trivsel blev lanceret i Ikast-Brande, Syddjurs, Mariagerfjord og Gentofte kommuner den 1. marts 2023 med henblik på en 2-årig afprøvning. VoresParforhold.dk retter sig mod forældre og er indgangen til at modtage relevante indsatser i projektet. Projektet er initieret i et samarbejde mellem Center for Familieudvikling og Aarhus Universitet med støtte fra Samfonden på knap 15 mio. kr. Denne midtvejs-rapportering er den første rapport i projektet og redegør for de foreløbige indikationer efter det første år.

Baggrund: Danske familier befinder sig øverst i de europæiske statistikker, når det kommer til hyppigheden af skilsmisse. Et højt konfliktniveau eller mistrivsel i relationen mellem forældre trækker store vekslers på trivsel og udvikling hos børn, det gælder uanset om forældre vælger at blive sammen eller lader sig skille. Sammenlignet med antallet af familier, der kunne få relevant og forebyggende hjælp før skilsmissen, er det kun en brøkdel, der pt. opsøger eller modtager nogen form for støtte. Til gengæld er de kommunale udgifter til støtte efter skilsmissen betydelige, og dækker blandt andet ekstra sygedagpenge, tilskud til børnebidrag, boligsikring, friplads, indkomstoverførsel og tabt skatteindtægt.

Målsætning:

- At tilvejebringe en målbar forbedring af trivslen for børn i familier med konflikt mellem samboende voksne.
- At reducere forekomsten af alvorlige konflikter og brud i familier med børn

Indsatser: Initiativet anvender en stepped care model med tre niveau herefter kaldet "steps". Den mindst intensive indsats tilbydes alle familier på første step, mens de mere intensive indsatser reserveres til familier, som enten har et fortsat behov for hjælp efter første niveau, eller hvor første niveau ikke kan anbefales. På hvert niveau er der valgfrihed mellem to forskellige tilbud og kun veldokumenterede indsatser indgår i modellen. Kommunens medarbejdere varetager step 3, mens frivillige, civile eller studerende under supervision varetager de øvrige steps.

- Step 1 består af folkeoplysning og vejledning i relativt standardiserede formater over mail ("Parguiden"), website og podcast, eller via en anonym telefonrådgivning bemandet af frivillige under supervision.
- Step 2 består af et 6-8 ugers selvhjælpsforløb, der kan gennemføres digitalt gennem programmet Parfokus eller gennem bogforløbet Pas på parforholdet. Par arbejder enten på egen hånd eller har mulighed for at modtage 5 x 25 min. online støtte til at gennemføre forløbet fra psykologstuderende under supervision.
- Step 3 består af op til 13 timers face-to-face parsamtale hos en familierapeut eller psykolog ansat i kommunen, som uddannes og modtager supervision i metoden Integrative Behavioral Couple Therapy.

Indgang til indsatsen: Borgere i målgruppen inviteres digitalt via kommunens kanaler (Aula, Intra, kommunens hjemmeside, infoskærme), med fysisk materiale (plakater, flyers), og der formidles via en kommunal tovholder og styregruppe.

Midtvejsanalyser

Herunder vises de foreløbige analyser på data indsamlet gennem projektets første 12 måneder (ud af samlet to års afprøvning). Læs mere om forskningen her: <https://psy.au.dk/forskning/forskningsprojekter/vores-parforhold>.

Forudgående hypoteser: Step 1 og 2: Vi forventede, at de digitale og lettilgængelige tilbud via den digitale platform VoresParforhold.dk ville være attraktive for forældrepar og have stor rækkevidde på 1700 borgere. Vi forventede at kunne servicere 11 ud af 12 par med digitaliserede og lettilgængelige indsatser på niveau 1 og 2, før det kommunale tilbud på step 3 blev tilbudt.

Step 2 og 3: Vi forventede at en betydelig andel af par med højt konfliktniveau eller lav trivsel i parforholdet, ville acceptere et Step 2 tilbud og få tilstrækkelighed hjælp på dette niveau. Vi forventede desuden, at vi ikke ville 'tabe par' i overgangen mellem Step 2 og 3, men at par ville være villige til at modtage mere intensive tilbud efter et mindre intensivt forløb, hvis dette vurderedes relevant. Se forskernes præregistrering af hypoteser og analyseplan her: <https://osf.io/7bcwt/>

Metode: Forældre udfyldte et spørgeskema der kombinerer et Par-tjek med Strengths and Difficulties Questionnaire (SDQ), som er et valideret mål for børns trivsel før og efter alle indsatser. Et Par-tjek bruger validerede spørgeskemaer for forældres trivsel, og danner en visualiseret rapport til forældreparret på baggrund af resultaterne fra begge parter. Forskningen bag skemaet Par-tjek kan findes her doi.org/10.1111/fare.13007. Svarprocenten på spørgeskemaet var høj (80 % udfyldte efter step 2). Midtvejs-analyserne af rækkevidde baserer sig på alle forældre i modellen 12 måneder efter lanceringen. Analyser af effekt baserer sig på før og efter-målinger på alle forældre som fik et tilbud om Step 2 eller 3 indenfor de første 6 måneder efter lanceringen.

Resultater: Denne rapport bygger på midtvejs-analyser, og resultaterne bør fortolkes som foreløbige indikationer med det formål at formidle en faglig status til aktører i indsatsen. Når datagrundlaget er komplet foretages de endelige analyser og resultater sendes til fagfællebedømmelse før publicering i et videnskabeligt tidsskrift, hvorefter resultaterne er endelige.

Step 1 (folkeoplysning). I løbet af de første 12 måneder efter lanceringen af initiativet har mere end 2000 borgere i de fire samarbejdskommuner oprettet sig som brugere med en e-mailadresse på den digitale platform VoresParforhold.dk (se Tabel 1). I tråd med vores forventning svarer dette til, at vi hjælper 11 ud af 12 forældrepar (2000 vs. 180) med digitaliserede og lettilgængelige indsatser på Step 1 og 2 før den kommunale indsats. Måltallet for den forventede rækkevidde på 1700 er dermed mere end nået.

Antallet af brugere af Step 1 er på landsplan højere, eksempelvis har podcasten VoresParforhold haft mere end 37.000 aflytninger på landsplan. Kun borgere fra de fire samarbejdskommuner har haft adgang til Step 2 og 3. Tabel 2 viser fordelingen af brugere på de fire kommuner.

Step 2 (selvhjælp). Blandt de 418 forældre, som fik tilbudt hjælp på Step 2 takkede 71 % ja, og blandt dem, som takkede ja de første 6 måneder, gennemførte 81 % forløbet. I sidstnævnte gruppe havde 92 % af par lav trivsel i parforholdet, 50 % haft en alvorlig samtale om brud/skilsmiss, 25 % havde konflikter med fysisk aggression, 27 % havde et eller flere børn hvis trivsel eller funktion var påvirket.

På step 2 opnåede forældrene fra de første 6 måneder (n = 124) en signifikant positiv effekt af indsatsen fra før til efter forløbet på deres trivsel i parforholdet (mellemstor effekt), konflikthåndtering (stor effekt) og forældresamarbejde (lille effekt). Andelen af børn med påvirkning af trivsel og funktion blev desuden nedbragt fra 27 % til 16 %, se Figur 1. I alt viste resultaterne at halvdelen af parrene på Step 2 havde fået tilstrækkelig gavn af et selvhjælpsforløb ved afslutning.

Step 3 (terapi). I løbet af 12 måneder fik 180 forældre tilbudt hjælp på Step 3. Halvdelen fik tilbudt Step 3 efter Step 2, den resterende del fik tilbuddet direkte fra Step 1. I sidstnævnte gruppe havde 100 % af forældrene lav trivsel i parforholdet, 44 % havde haft en alvorlig samtale om brud/skilsmiss, 44 % havde konflikter med fysisk aggression, 25 % havde konflikter med alvorlig fysisk aggression, og 54 % af forældreparrene havde et eller flere børn med påvirkning af trivsel eller funktion. I alt 75 % takkede ja til indsatsen på Step 3 efter Step 2.

Blandt forældrepar, som kom ind i løbet af de første 6 måneder, har 32 individer udfyldt et spørgeskema før og efter Step 3. Disse forældre har opnået en signifikant positiv virkning af indsatsen fra før til efter forløbet på deres konflikthåndtering (mellemstor effekt), og en positiv forbedring af forældresamarbejde (lille effekt), og en bedring af trivsel i parforholdet (mellemstor effekt). Andelen af børn med påvirkning af trivsel og funktion er nedbragt fra 28% til 20 %, se Figur 1.

Tabel 1. Opgørelse af rækkevidde og fordeling af brugere, der har fået et tilbud, mellem indsatser

	Måltal antal brugere	Realiseret antal brugere	Mål for fordeling	Realiseret fordeling
Step 1 Folkeoplysning	1700	2000 +	100 %	100 %
Step 2 Selvhjælp	340	418	20 %	21 %
Step 3 Terapi	138	180	8 %	9 %

Tabel 2. Fordeling af antal individer, der har modtaget et tilbud, på typen af tilbud og kommune

	Parguiden	Par-tjek	Parfokus eller Pas på Parforholdet	Parterapi
IKAST-BRANDE	272	244	110	44
GENTOFTE	422	269	106	40
MARIAGERFJORD	305	250	108	58
SYDDJURS	280	230	94	38
I ALT	1279	993	418	180

Forklaring. Parguiden = et e-mail flow med inspiration til parforholdet. Par-tjek = et spørgeskema med en personlig rapport, Parfokus = et online selvhjælpsforløb, Pas på Parforholdet = et bog-forløb (selvhjælp), Parterapi = op til 13 timers face-to-face parsamtale.

Konklusion og Perspektiver

Konklusion: Samlet set viser initiativet Styrk Familiens Trivsel et potentiale som en skalerbar konfliktforebyggende strategi. Modellen når i høj grad målgruppen af samboende forældrepar med højt konfliktniveau og/eller lav trivsel i parforholdet. Med en rækkevidde på 2000+ registrerede brugere i løbet af 12 måneder overgik modellen måltallene. De foreløbige midtvejsanalyser på trivsel indikerer at indsatserne på Step 2 og Step 3 resulterer i bedre konflikthåndtering, et forbedret forældresamarbejde, bedre trivsel i parforholdet og reduceret påvirkning af børnenes funktion og trivsel.

Det økonomiske potentiale ved modellen skal vurderes i lyset af de eksisterende kommunale udgifter på skilsmisseområdet og de foreløbige målopnåelser, hvor 11 ud af 12 forældrepar får hjælp til selvhjælp før den kommunale del af indsatsen på Step 3.

Perspektiver: Siden initiativets lancering for 12 måneder siden er der på forskningssiden opnået en 4-årig forskningsbevilling fra Trygfonden til et lodtrækningsforsøg på Step 2, og fra Aarhus Universitet til et 3-årigt ph.d.-stipendium. På praksissiden er der opnået støtte fra Østifterne til Step 1 (partelefonen) og fra Ole Kirks Fond til en Folkeoplysningsanalyse. Frem mod afprøvningsperiodens afslutning i 2025 justeres modellen baseret på de indledende erfaringer og resultater. Perspektiverne for 2025-2030 inkluderer fuld forskningsunderstøttelse, overgang fra projektfase til drift, og tilpasning af modellen hen mod skalerbarhed.

Figur 1.

